

Слабкий Геннадій Олексійович,
доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри громадського здоров'я,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
ORCID ID: 0000-0003-2308-7869
м. Ужгород, Україна

Калій Василь Васильович,
доктор медичних наук, професор,
декан медичного факультету №2,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
ORCID ID: 0000-0001-5260-3282
м. Ужгород, Україна

Погоріляк Рената Юрївна,
доктор медичних наук, професор,
професор кафедри громадського здоров'я та гуманітарних дисциплін,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
ORCID ID: 0000-0002-7388-9969
м. Ужгород, Україна

Данко Олександра Вікторівна,
здобувач вищої освіти медичного факультету,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
ORCID ID: 0009-0008-1659-2166
м. Ужгород, Україна

ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРИ ЗЛОЯКІСНИХ НОВОУТВОРЕНЬ У ЖІНОЧОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Мета дослідження полягає у дослідженні структури злоякісних новоутворень у жіночого населення України.

Матеріали та методи. Матеріали: бюлетені Національного канцер-реєстру за 2020–2024 роки. Включені статистичні дані із територій, які на період дослідження були підконтрольні Україні. Методи: бібліосемантичний, медико-статистичний, структурно-логічний аналізу.

Результати. Проведений аналіз статистичних даних представлених в бюлетенях Національного канцер-реєстру показав, що за роки дослідження: кількість зареєстрованих захворювань жінок на злоякісні новоутворення в Україні збільшилася в 1,17 разу і в 2024 році становила 64404; зареєстровано зменшення кількості смертей жінок внаслідок злоякісних новоутворень в 1,24 разу з показником у 2024 році – 19451; кількість жінок, які мають злоякісні новоутворення та перебувають на обліку в закладах охорони здоров'я зросла в 1,06 разу і в 2025 році склала 738876. Проведений аналіз структури захворюваності жінок на ЗН, смертності жінок внаслідок ЗН та контингенту жінок, які знаходяться на обліку закладів охорони здоров'я та мають ЗН в динаміці терміну дослідження показав, що статистично достовірних змін не було зареєстровано. При цьому ведучі місця у вказаній структурі займають ЗН молочної залози, немеланомні ЗН шкіри, ЗН шийки та тіла матки, ЗН ободової кишки.

Висновки. Отримані в ході дослідження дані мають значення при плануванні організації спеціалізованої онкологічної медичної допомоги жінкам.

Ключові слова: жінки, злоякісні новоутворення, структура, захворюваність, смертність, контингент хворих.

Slabkiy Gennadiy Oleksiyovych, Doctor of Medical Sciences, Professor, Head of the Department of Public Health, Epidemiology and Infectious Diseases. Uzhhorod National University; ORCID ID: 0000-0003-2308-7869, Uzhhorod, Ukraine

Kaliy Vasyly Vasyliovych, Doctor of Medical Sciences, Professor, Dean of Medical Faculty №2. Uzhhorod National University; ORCID ID: 0000-0001-5260-3282, Uzhhorod, Ukraine

Pohorilyak Renata Yuriivna, Doctor of Medical Sciences, Professor, Professor of the Department of Public Health and Humanitarian Disciplines. Uzhhorod National University; ORCID ID: 0000-0002-7388-9969, Uzhhorod, Ukraine

Danko Oleksandra Viktorivna, Higher Education Applicant at the Medical Faculty, Uzhhorod National University; ORCID ID: 0009-0008-1659-2166, Uzhhorod, Ukraine

CHARACTERISTICS OF THE STRUCTURE OF MALIGNANT NEOPLASMS IN THE FEMALE POPULATION OF UKRAINE

Objective: to study the structure of malignant neoplasms in the female population of Ukraine.

Materials and methods. Materials: bulletins of the National Cancer Register for 2020-2024. Statistical data from territories controlled by Ukraine during the study period are included. Methods: bibliosemantic, medico-statistical, and structural-and-logical analysis.

Results. The analysis of statistical data presented in the bulletins of the National Cancer Register showed that over the years of the study: the number of registered women with malignant neoplasms in Ukraine increased by 1.17 times and in 2024 amounted to 64404; a decrease in the number of deaths of women due to malignant neoplasms was registered by 1.24 times with an indicator in 2024 – 19451; the number of women who have malignant neoplasms and are registered in health care institutions increased by 1.06 times and in 2025 amounted to 738876. The analysis of the structure of women's morbidity with malignant neoplasms, mortality of women due to malignant neoplasms and the contingent of women who are registered in health care institutions and have malignant neoplasms in the dynamics of the study period showed that no statistically significant changes were registered. The leading positions in this structure are occupied by breast malignant neoplasms, non-melanoma malignant neoplasms of the skin, malignant neoplasms of the cervix and uterine body, and malignant neoplasms of the colon.

Conclusions. The data obtained during the study are important for planning the organization of specialized oncological medical care for women.

Key words: women, malignant neoplasms, structure, morbidity, mortality, contingent of patients.

Вступ. Злоякісні новоутворення (ЗН) є глобальною медичною та соціально-економічною проблемою у всіх країнах світу [1, 2]. Вони є тягарем, оскільки є причиною смертності населення у працездатному віці [3–5]. Важливе медико-демографічне значення має захворюваність жінок на ЗН, оскільки вона негативно впливає на репродуктивну функцію [6, 7]. Аналіз наукових інформаційних джерел вказує на те, що у жінок значну частку злоякісних новоутворень становлять ЗН статевих органів та грудної залози [8, 9].

Мета дослідження полягає у дослідженні структури злоякісних новоутворень у жіночого населення України.

Матеріали та методи. Матеріали: бюлетені Національного канцер-реєстру за 2020–2024 роки [10–14]. Включені статистичні дані із територій, які на період дослідження були підконтрольні Україні. Методи: бібліосемантичний, медико-статистичний, структурно-логічний аналіз.

Результати. Аналіз даних канцер-реєстру показав, що за період дослідження в Україні зареєстрована наступна кількість захворюлих жінок на злоякісні новоутворення: 2020 рік – 54 816; 2021 рік – 58 135; 2022 рік – 54625; 2023 рік – 64172; 2024 рік – 64404. За період дослідження кількість захворюлих жінок на злоякісні новоутворення збільшилася в 1,17 разу.

При цьому необхідно зазначити, що на показники зареєстрованої захворюваності жінок на злоякісні новоутворення починаючи з 2022 року вплинули воєнної дії проти російської воєнної агресії та окупація значної території країни окупантами, які негативно впливають на роботу закладів охорони здоров'я, зниження звертальності населення за медичною допомогою, зниженням здоров'язберігаючої поведінки населення та міграцією населення.

Наступним кроком дослідження стало вивчення та зведення в єдину таблицю статистичних показників структури захворюваності за основними нозологічними формами на злоякісні новоутворення жіночого населення України в динаміці 2020–2024 років. Отримані результати наведено в табл. 1.

Аналіз наведених в таблиці 1 результатів дослідження вказує на те, що за період дослідження статистично достовірних змін в структурі вперше виявлених злоякісних новоутворень у жіночого населення України не виявлено. При цьому ведучу роль у вказаній структурі займають ЗН молочної залози (21,5%), немеланомні ЗН шкіри (12,8%), ЗН тіла матки (10,3%), ЗН ободової кишки (6,3%), ЗН шийки матки (5,3%).

Далі проведений аналіз даних національного канцер-реєстру показав, що за період дослідження в Україні внаслідок злоякісних новоутворень в Україні зареєстрована наступна кількість смертей жінок: 2020 рік – 24 153; 2021 рік – 22 573; 2022 рік – 18674; 2023 рік – 19268; 2024 рік – 19451. Результати статистичного аналізу структури основних нозологічних форм злоякісних новоутворень внаслідок яких наступила смерть жінок представлені в табл. 2.

Аналіз наведених в таблиці 2 отриманих в ході проведеного дослідження результатів вказує на тенденцію до зростання в структурі показника частки померлих жінок внаслідок злоякісних новоутворень наступних локалізацій злоякісних новоутворень: ЗН тіла матки (5,7–6,2%); ЗН підшлункової залози (6,0–6,6%); ЗН ободової кишки (6,8–8,6%) та тенденцію до зниження в структурі показника частки померлих жінок внаслідок злоякісних новоутворень наступних локалізацій злоякісних новоутворень: ЗН шийки матки (5,7–6,2%); ЗН шлунку (7,1–6,3%); ЗН не уточненої первинної локалізації (2,9–2,4%). При інших локалізаціях злоякісних новоутворень їх частка

Таблиця 1

Питома вага основних нозологічних форм злоякісних новоутворень в структурі захворюваності на злоякісні новоутворення жіночого населення України, 2020–2024 рр., %

Нозологічна форма	Роки				
	2020	2021	2022	2023	2024
ЗН молочної залози	21,6	22,2	22,4	22,2	21,5
Немеланомні ЗН шкіри	9,6	10,1	11,0	12,7	12,8
ЗН тіла матки	10,0	10,1	10,3	10,1	10,3
ЗН ободової кишки	6,8	6,7	6,5	6,3	6,3
ЗН шийки матки	5,7	5,4	5,5	5,3	5,3
ЗН прямої кишки	5,0	5,1	5,2	5,0	4,9
ЗН яєчників	5,2	5,0	5,1	4,7	4,4
ЗН шлунку	4,0	3,7	3,8	3,2	3,2
ЗН трахеї, бронхів, легень	3,6	3,4	3,4	3,4	3,5
ЗН щитоподібної залози	3,6	3,7	-	3,8	4,6
Інші локалізації ЗН	25,2	24,6	23,7	23,3	23,2

Таблиця 2

Питома вага основних нозологічних форм злоякісних новоутворень в структурі смертності жіночого населення України внаслідок злоякісних новоутворень, 2020-2024 рр., %

Нозологічна форма	Роки				
	2020	2021	2022	2023	2024
ЗН молочної залози	20,0	20,2	20,6	19,4	20,1
ЗН тіла матки	5,7	6,1	6,1	6,3	6,2
ЗН ободової кишки	6,8	8,8	8,5	8,5	8,6
ЗН шийки матки	6,1	6,1	5,9	6,0	5,9
ЗН прямої кишки	6,6	6,4	7,1	6,9	6,8
ЗН яєчників	6,6	6,6	6,6	6,7	6,5
ЗН шлунку	7,1	6,9	6,7	6,7	6,3
ЗН трахеї, бронхів, легень	6,3	5,9	5,9	6,2	6,4
ЗН підшлункової залози	6,0	6,0	6,0	6,4	6,6
ЗН не уточненої первинної локалізації	2,9	2,8	2,8	2,7	2,4
Інші локалізації ЗН	24,2	24,2	23,8	24,2	24,1

Таблиця 3

Питома вага основних нозологічних форм злоякісних новоутворень в загальній кількості жіночого населення України, які знаходяться на обліку з приводу злоякісних новоутворень, 2021-2025 рр., %

Нозологічна форма	Роки				
	2021	2022	2023	2024	2025
ЗН молочної залози	23,3	23,6	23,7	23,8	23,9
Немеланомні ЗН шкіри	16,5	16,2	16,0	15,6	15,6
ЗН тіла матки	12,3	12,3	12,3	12,4	12,3
ЗН ободової кишки	4,6	4,6	4,7	4,4	4,7
ЗН шийки матки	8,1	8,0	7,9	7,9	7,8
ЗН щитоподібної залози	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
ЗН прямої кишки	3,6	3,7	3,7	3,7	3,7
ЗН яєчників	4,4	4,5	4,4	4,4	4,4
ЗН нирки	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Меланома шкіри	2,6	2,7	-	2,7	2,7
Лейкемія	1,6	1,6	-	1,7	1,7
ЗН шлунку	1,8	1,8	1,8	1,8	1,4
ЗН трахеї, бронхів, легень	1,3	1,4	1,4	0,4	-
ЗН підшлункової залози	0,5	0,6	0,6	0,7	-
Інші локалізації ЗН	10,5	10,1	14,3	11,6	12,9

в структурі показника смертності жінок за період дослідження практично не змінилася.

В ході проведеного дослідження було встановлено, що за роками дослідження в Україні на обліку перебуває наступна кількість жінок, які мають злоякісні новоутворення: 2021 рік – 696858; 2022 рік – 711700; 2023 рік – 739701; 2024 рік – 708984; 2025 рік – 738876.

Далі була вивчена структура основних нозологічних форм злоякісних новоутворень в загальній кількості жіночого населення України, які знаходяться на обліку з приводу злоякісних новоутворень за роками дослідження. Отримані результати наведено в табл.3.

Кількість жінок, які мають злоякісні новоутворення і знаходяться під наглядом закладів охорони здоров'я за роки дослідження збільшилася в 1,1 разу і в 2025 році склала 738876 осіб. В структурі основних нозологічних форм злоякісних новоутворень в загальній кількості жіночого населення України, які знаходяться на обліку з приводу злоякісних новоутворень статистично значущих змін не зареєстровано. При цьому у вказаній структурі ведучи місця займають жінки із наступними локалізаціями злоякісних новоутворень: ЗН молочної залози (23,9%), немеланомні ЗН шкіри (15,6%), ЗН тіла матки (), ЗН шийки матки (7,8%).

Висновки:

Проведений аналіз статистичних даних представлених в бюлетенях Національного канцер-реєстру показав, що за роки дослідження:

- кількість зареєстрованих захворілих жінок на злоякісні новоутворення в Україні збільшилася в 1,17 разу і в 2024 році становила 64404;
- зареєстровано зменшення кількості смертей жінок внаслідок злоякісних новоутворень в 1,24 разу з показником у 2024 році – 19451;
- кількість жінок, які мають злоякісні новоутворення та перебувають на обліку в закладах охорони здоров'я зросла в 1,06 разу і в 2025 році склала 738876.

На формування показників зареєстрованої захворюваності жінок на злоякісні новоутворення починаючи з 2022 року вплинули воєнної дії проти російської воєнної агресії та окупація певної території країни рашистами, що негативно впливає на роботу закладів охорони здоров'я, призвело до зниження звертальності населення за медичною допомогою та зниження рівня здоров'язберігаючої поведінки населення і значною міграцією населення.

Проведений аналіз структури захворюваності жінок на ЗН, смертності жінок внаслідок ЗН та контингенту жінок, які знаходяться на обліку закладів охорони здоров'я та мають ЗН в динаміці терміну дослідження показав, що статистично достовірних змін не було зареєстровано. При цьому ведучі місця у вказаній структурі займають ЗН молочної залози, немеланомні ЗН шкіри, ЗН шийки та тіла матки, ЗН ободової кишки.

Отримані в ході дослідження дані мають значення при плануванні організації спеціалізованої онкологічної медичної допомоги жінкам.

З метою впливу війни проти російської воєнної агресії на показники захворюваності жіночого населення на злоякісні новоутворення планується проведення відповідних ретроспективних досліджень за передвоєнний період та за час війни проти російської воєнної агресії в розрізі регіонів України: зони активних бойових дій, території наближеної до зони активних бойових дій та території віддаленої від зони активних бойових дій.

Конфлікт інтересів. Слабкий Г. О. є членом редакційної колегії журналу. Для забезпечення незалежності редакційного процесу рукопис розглядався редактором, який не мав конфлікту інтересів з автором. Автор не брав участі у відборі рецензентів, процесі рецензування та прийнятті рішення щодо публікації статті. Рукопис пройшов стандартну процедуру подвійного сліпого рецензування.

REFERENCES

1. Shevchenko AI, Kolesnik OP, Shevchenko NF. Oncology: assistant. Vinnitsa: New Book; 2020. 488 p.
2. Tolstanov OK, Didik IV. The breadth of new creations and modern vicissitudes of planting medical aid to help the ailing oncological profile (review of the literature). Ukr honey chasopis. 2020;112(2):88-92.
3. Konat-Bąska K, Matkowski R, Błaszczak J, Błaszczak D, StaszekSzewczyk U, Piłat-Norkowska N, et al. Does Breast Cancer Increasingly Affect Younger Women? Int J Environ Res Public Health. 2020;17(13):4884. doi: 10.3390/ijerph17134884.
4. Terenda NO, Handzyuk NM. Retrospective follow-up of oncogynecological pathology in 2015-2019. Bulletin of social hygiene and organization of health care in Ukraine. 2021;87(1):11-4.
5. World Health Organization. WHO: Cervical cancer and painful death from this disease can be prevented [Internet]. Geneva: WHO; 2021. Available from: <https://news.un.org/en/story/2021/11/1414002>.
6. Center for Medical Statistics of the Ministry of Health of Ukraine. Indicators of the activity of the oncological, radiological and radiological services of Ukraine for 2020 Kyiv: Center for Medical Statistics of the Ministry of Health of Ukraine; 2020. Available from: <http://medstat.gov.ua/ukr/statdanMMXIX.html>.
7. Shapochka DO. Breast cancer: innovations for life. Part 1. Clinical oncology. 2022;45-46(1-2):3-6.
8. Fedorenko ZP, Mykhailovych YuY, Gulak LO. Monitoring the effectiveness of screening for cancer of the female reproductive organs based on the database of the National Cancer Registry of Ukraine: methodological guide. Kropyvnytskyi: PP Polium; 2020. 36 p.
9. Center for Medical Statistics of the Ministry of Health of Ukraine. Activity indicators of the oncology, radiology and radiology service of Ukraine for 2021. Kyiv: Center for Medical Statistics of the Ministry of Health of Ukraine; 2021. Available from: <http://medstat.gov.ua/ukr/MMXXI.html>.
10. Rak v Ukraini, 2020–2021. Zakhvoryuvanist, smertnist, pokaznyky diyalnosti onkologichnoyi sluzhby. Byuleten Natsionalnoho kanser-reyestru Ukrainy. No 23 [Cancer in Ukraine, 2020–2021. Incidence, mortality, performance indicators of the oncological service. Bulletin of the National Cancer Registry of Ukraine No. 23]. Available from: http://www.ncru.inf.ua/publications/BULL_23/index.htm [in Ukrainian].

11. Rak v Ukraini, 2021–2022. Zakhvoryuvanist, smertnist, pokaznyky diyalnosti onkologichnoyi sluzhby. Byuleten Natsionalnoho kanser-reyestru Ukrainy. No 24 [Cancer in Ukraine, 2021–2022. Incidence, mortality, performance indicators of the oncological service. Bulletin of the National Cancer Registry of Ukraine No. 24]. Available from: http://www.ncru.inf.ua/publications/BULL_24/index.htm [in Ukrainian].

12. Rak v Ukraini, 2022 –2023. Zakhvoryuvanist, smertnist, pokaznyky diyalnosti onkologichnoyi sluzhby. Byuleten Natsionalnoho kanser-reyestru Ukrainy. No 25 [Cancer in Ukraine, 2022–2023. Incidence, mortality, performance indicators of the oncological service. Bulletin of the National Cancer Registry of Ukraine No. 25]. Available from: http://www.ncru.inf.ua/publications/BULL_25/index.htm [in Ukrainian].

13. Rak v Ukraini, 2023–2024. Zakhvoryuvanist, smertnist, pokaznyky diyalnosti onkologichnoyi sluzhby. Byuleten Natsionalnoho kanser-reyestru Ukrainy. No 26 [Cancer in Ukraine, 2023–2024. Incidence, mortality, performance indicators of the oncological service. Bulletin of the National Cancer Registry of Ukraine No. 26]. Available from: http://www.ncru.inf.ua/publications/BULL_26/index.htm [in Ukrainian].

14. Rak v Ukraini, 2024–2025. Zakhvoryuvanist, smertnist, pokaznyky diyalnosti onkologichnoyi sluzhby. Byuleten Natsionalnoho kanser-reyestru Ukrainy. No 27 [Cancer in Ukraine, 2024–2025. Incidence, mortality, performance indicators of the oncological service. Bulletin of the National Cancer Registry of Ukraine No. 27]. Available from: http://www.ncru.inf.ua/publications/BULL_27/index.htm [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 27.07.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.08.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 09.10.2026